

УДК 351/354

Кучеренко В.О., аспірант спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Науковий керівник Хожило І.І., д.держ.упр., проф. кафедри державного управління і місцевого самоврядування

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

НОВЕ ПАРТНЕРСТВО EU4HEALTH ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ СТІЙКОЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Сьогодні, як ніколи, більшість країн європейського регіону активно демонструють свою солідарність з українським народом у самі тяжкі часи, що обумовлені довготривалим збройним конфліктом, який веде проти української незалежності російська сторона. Починаючи з 2014 року, коли уперше Європейський Союз (ЄС) шляхом підписання Угоди про Асоціацію, висловив наміри не тільки політичної підтримки євроінтеграційних прагнень України, але й усіяко сприяв активній інтеграції по всіх напрямках життєдіяльності суспільства, з початком повномасштабного розгортання агресії особливу увагу з боку наших європейських партнерів зосереджено на підтримці українського сектору охорони здоров'я. Основним інструментом підтримки з боку ЄС виступає низка проектів, що спрямовані на задоволення як невідкладних, так і довгострокових потреб у сфері охорони здоров'я, тобто проекти стратегічного змісту щодо майбутнього розвитку галузі охорони здоров'я України у період післявоєнного відновлення.

Спільний досвід країн ЄС у боротьбі проти пандемії COVID-19 поставив перед країнами-членами завдання створення Європейського Союзу Охорони здоров'я. В рамках цієї візії була ініційована та прийнята в травні 2021 року програма EU4Health на 2021–2027 роки. Бюджет програми становить 5,3 мільярда євро і у порівнянні з минулими програмами має найбільше фінансове зобов'язання ЄС щодо розвитку сфери охорони здоров'я. Як стратегічний документ програма EU4Health відіграватиме ключову роль у зусиллях ЄС у відновленні медичної галузі у постковідний період, а також вона спрямована на вирішення довгострокових проблем охорони здоров'я шляхом створення міцніших, стійкіших і доступніших систем охорони здоров'я в країнах-членах [1-5].

Організаційний механізм управління Програмою EU4Health передбачає короткотермінове планування та звітність за щорічними робочими програмами. Перші дві робочі програми, які вже затверджені, профінансовані у розмірі понад 1,1 мільярда євро (311,8 мільйонів євро на 2021 рік і 835,5 мільйонів євро на 2022 рік). Діяльність програми EU4Health охоплює такі основні напрямки: профілактика захворювань, готовності медичної інфраструктури до криз, розвиток національних систем охорони здоров'я та цифрових технологій в охороні здоров'я із наскрізним фокусом на проблемах боротьби з онкологічними захворюваннями. Україна офіційно подала заявку на асоціацію EU4Health 9 вересня 2021 року.

Окрім прийняття Програми EU4Health та інтеграції вітчизняної системи охорони здоров'я до кола її суб'єктів-учасників, важливу роль відіграє також інструмент лідерства у сфері охорони здоров'я. Так, в рамках поточних зусиль щодо посилення підтримки охорони здоров'я українську державу неодноразово відвідували представники органів влади ЄС. Єврокомісар Стелла Кіріакідес особисто відвідала Україну. В рамках цього візиту була підписана угода про приєднання України до програми EU4Health. Ця угода відкриває для України доступ до фінансової підтримки з боку ЄС конкретних програм у сфері охорони, зокрема тих, які будуть спрямовані на задоволення нагальних потреб та підтримувати довгострокове відновлення медичної галузі України.

Як зазначив Міністр охорони здоров'я України Віктор Ляшко, інтеграція нашої

держави до єдиної європейської програми показує всім нам і нашим європейським партнерам, як євроінтеграція здатна покращити життя громадян України через доступ до відповідних фондів ЄС. А міцна підтримка ЄС гарантує можливість широкої фінансової допомоги для модернізації та максимально швидке відновлення національної системи охорони здоров'я у повоєнний період.

Після набуття чинності асоціації України з EU4Health українські органи охорони здоров'я та широка медична спільнота отримали повний доступ до можливостей фінансування на рівних умовах з країнами-членами ЄС, Норвегією та Ісландією. Ця угода, що діє ретроактивно до 1 січня 2022 року, дозволяє Україні негайно взяти участь у можливостях Робочої програми EU4Health 2022.

Програма EU4Health спрямована допомогти українській медичній сфері пом'якшити безпосередні збитки, завдані конфліктом, шляхом фінансової підтримки державних та приватних проєктів, які будуть реалізовуватись у тому числі, у період післявоєнного відновлення. Задля цього, українські представники братимуть участь у політичних обговореннях з державами-членами ЄС, у формуванні майбутніх річних програм роботи, а також отримують можливості щодо розвитку та сприяння міжнародній співпраці та просуванню спільних цілей у сфері охорони здоров'я.

По лінії міжнародної співпраці з ЄС в Україні також реалізується й низка інших міжнародних проєктів та програм. Так, проєкт «Підтримка України у розбудові сучасної системи громадського здоров'я» допомагає Міністерству охорони здоров'я України привести законодавство у сфері охорони здоров'я у відповідність зі стандартами ЄС. Цей проєкт передбачає тісну співпрацю з Центром громадського здоров'я України та Координаційним центром трансплантації з метою просування нормативно-правових актів у галузі охорони здоров'я та ініціатив у сфері охорони здоров'я в рамках політики ЄС у сфері охорони здоров'я. ЄС також профінансував кілька проєктів у сфері підтримки психічного здоров'я. Їх метою є спеціальна підтримка українців, які постраждали від війни. Наприклад, проєкт Peace of Mind надає психологічну підтримку переміщеним особам у ЄС, зосереджуючись на обізнаності щодо психічного здоров'я та підготовці медичних працівників. Інші проєкти, такі як Well-U та U-Rise, спрямовані на надання підтримки психічного здоров'я біженцям, особливо дітям, і сприяння адаптації психологічного втручання для українських біженців по всій Європі.

Отже, всі зазначені ініціативи демонструють відданість ЄС підтримці сектору охорони здоров'я України як шляхом фінансування, так і завдяки двосторонній співпраці, а також підкреслюють його прагнення сприяти зміцненню систем охорони здоров'я та інфраструктури в країнах, які набули офіційного статусу країн-кандидатів.

Список використаних джерел:

1. European Commission. (2022). *EU4Health 2021–2027—a vision for a healthier European Union*. Retrieved from [European Commission website](#).
2. European Health and Digital Executive Agency (HaDEA). (2022). *EU4Health projects to provide mental health support to Ukrainian refugees*. Retrieved from [HaDEA website](#).
3. European Union. (2022). *EU Solidarity with Ukraine*. Retrieved from [EU Solidarity with Ukraine website](#).
4. Kyriakides, S. (2022). *Statement on the signing of the EU4Health association agreement with Ukraine*. European Commission Press Release. Retrieved from [European Commission website](#).
5. Council of the European Union. (2021). *Regulation (EU) 2021/522 of the European Parliament and of the Council on establishing a programme for the Union's action in the field of health ('EU4Health Programme')*. Official Journal of the European Union, L 107, 1–29.